

Neutrofiilide tsütoplasma vastane IgG (S-ANCA IgG) Müeloperoksüdaasivastase IgG hulk (S-MPO IgG QN) Proteinaas 3 vastase IgG hulk (S-PR3 IgG QN)

Immuunanaluüsi osakond

ANCA IgG: Neutrofiilide tsütoplasma vastase IgG (*antineutrophil cytoplasmic antibodies*) sihtantigeenideks on neutrofiilide ja monotsüütide erinevad tsütoplasmaatilised graanulid. Fluorestsentsmusteri järgi eristatakse kolme põhilist ANCA tüüpi: cANCA, pANCA ja atüüpiline ANCA. cANCA sihtantigeeniks on proteinaas 3 (PR3), pANCA puhul on peamiseks sihtantigeeniks müeloperoksüdaas (MPO) ja neutrofiilide elastaas, kuid ka laktoferriin, katepsiin G, lüsoosüüm, beetaglükuronidaas, alfaenolaas jm. Täpsustava uuringuna on võimalik määrata sihtantigeenide MPO IgG ja PR3 IgG hulka.

PR3: Proteinaas 3 on seriini proteaas, mis põletiku koldes lagundab ekstratsellulaarse maatriksi valke, nagu elastiini, fibronektiini ja kollageeni tüüp IV.

MPO: Müeloperoksüdaas osaleb hapniku radikaalide produktsioonis. MPO vastased antikehad (MPO IgG) on iseloomulikud mikrokoopilisele polüangiidile.

ANCA-ga seotud vaskuliidid on multisüsteemsed haigused ja siia kuuluvad mikrokoopiline polüangiit (MPA), granulomatoos polüangiidiga (GPA, varem Wegeneri granulomatoos) ja eosinofiiline granulomatoos polüangiidiga (EGPA, varem Churg-Strauss sündroom). Need on nekrotiseerivad vaskuliidid, mille puhul kahjustuvad peamiselt väikesed veresooned (kapillaarid, veenulid, arterioolid) ja veres tsirkuleerivad ANCA antikehad, mis on harilikult suunatud MPO või PR3 vastu.

ANCA IgG uuringu puhul on valikvariandid:

- 1) kahtlus vaskuliidile: teostatakse PR3 IgG QN ja MPO IgG QN ANCA IgG uuringu asemel)
- 2) kahtlus muule haigusele: teostatakse ANCA IgG ja positiivse leiu korral teostatakse PR3 IgG QN ja MPO IgG QN)
- 3) Eraldi tellitavatena korduvpatsientidel: MPO IgG QN, PR3 IgG QN

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Katsuti	Geeli ja hüübimisaktivaatoriga katsuti (punane kollase rõngaga või kollane kork)
Säilivus	Seerum +4 °C 14 päeva

Analüüsi tegemise aeg: kaks korda nädalas

Analüüsimeetod:

ANCA IgG: kaudne immunofluorestsentsmeetod (IIF)

MPO IgG QN ja PR3 IgG QN: fluorestsents-ensüümimmuunmeetod (FEIA)

Referentsväärtused

ANCA IgG: 1:10 Negatiivne

MPO IgG QN:

< 3,5 kU/L	negatiivne
3,5-5,0 kU/L	piiripealne
> 5,0 kU/L	positiivne

PR3 IgG QN:

< 2,0 kU/L	negatiivne
2,0-3,0 kU/L	piiripealne
> 3,0 kU/L	positiivne

Näidustus ja kliiniline tähendus

Sõeluuringuna primaarsete süsteemsete vaskuliitide diagnostikas:

Haigus	Esinemissagedus
Granulomatoos polüangiidiga	PR3 IgG (60-80%)
Mikroskoopiline polüangiit	MPO IgG (80-90%)
Eosinofiilne granulomatoos polüangiidiga	MPO IgG (35-40%)

Abiuuringuna:

Haavandiline koliit	pANCA (60%)
Crohni tõbi	pANCA (7%)
Krooniline aktiivne hepatiit	pANCA (80%)
Primaarne skleroseeruv kolangiit	pANCA (65%)
Segmentaarne nekrotiseeriv glomerulonefriit	cANCA (30%); pANCA (60%)

Kaja Metsküla

Muudetud 28.12.2017